

సముద్రస్థాన విధి

సింధు తీరం ప్రాప్య,⁽¹⁾

సముద్రతీరమును చేరవలెను.

తత్త ధనుర్భాణో లిఖిత్యా,

అచట (ఇసుక/మట్టిలో) ధనుస్సును,
బాణమును ప్రాయవలెను.

తన్నుధ్యే ఇదం శ్లోకం లిఖిత్యా - వాటిమధ్యలో ఈ క్రింది శ్లోకమును
లిఖింపవలెను-

శ్లో॥ రఘువీర పదాంభోజ పవిత్రీకృత పాంసవే ,

దశకంత శిరచ్చేద హేతవే సేతవే నమః ॥

పురాణాచమనం కృత్యా⁽²⁾ , తతః స్మృత్యాచమనం కృత్యా ॥

ప్రాణానాయమ్య ॥ (పురాణాచమనము చేసి, పిమ్మట స్మృత్యాచమను
చేయవలెను. పిదప ముమ్మారు ప్రాణాయామమును చేయవలయును. ఆ తర్వాత
సంకల్పమును చెప్పవలెను.)

1. అశ్వత్థసాగరో సేవ్యో । న స్మృష్టప్పో కదాచన ।

అశ్వత్థం మందవారే తు । సాగరం పర్వతి స్మృషేత్ ॥

(అనగా - రావిచెట్టు, సముద్రము ఆను ఈ రెండూ సేవింపదగినవి. కానీ, వాటిని
ముట్టరాదు. అయితే శనివారమునాడు రావిచెట్టును, పున్నమి, అమావాస్యలయందు
సాగరమును స్మృతింపవచ్చును.)

2. అత్ర సముద్రోదకే నాచమనం న కార్యం । కింతు । ఉదకాంతరేణైవ ॥

తథాచోక్తం అక్షారాభిరద్భీరాచామే దితి ॥ (అనగా - సముద్ర ఉదకము
ఉప్పునీటితో కూడినది. కనుక అట్టి సముద్రజలముతో ఆచమనము చేయరాదు. వేరే
జలముతో ఆచమనము చేయవలెనని చెప్పబడినది.) తత్త్వాచమన యోగ్యస్తలాని :

శ్లో॥ గోకర్లే చ ప్రభాసే చ గంగాసాగర సంగమే । జగన్నాథే రామసేతావబ్ధా

వాచమనం చరీత్ ॥ (అనగా - గోకర్లక్ష్మీతమునందు, ప్రభాసక్ష్మీతమునందు,

గంగాసాగర సంగమ స్ఫురమునందు, జగన్నాథ క్షేత్రమునందు, సేతువుయందు
సముద్రజలముతో ఆచమనము చేయవచ్చును.)

..... ఏవంగుణ విశిష్టై శుభేం భ్యదయ ముహూర్తే శ్రీపరమేశ్వర
ముద్దిశ్య | శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం | సింధుస్నాన మహం కరిష్యై || ఇతి
సంకల్పయ (అని సంకల్పము చేయవలెను.)

శ్లో|| కేతవే రామచంద్రస్య మోక్షమార్గైకహేతవే |

సీతాయా మానసాంభోజ భావవే సేతవే నమః ||

శ్లో|| యనికానిచ పాపాని రక్ష రక్ష జనార్థన ||⁽¹⁾

ఇతి ఆత్మప్రదక్షిణ త్రయం కృత్యా || (పై శ్లోకములను పరించుచు
ముమ్మారు ఆత్మప్రదక్షిణము చేయవలెను.)

(మంత్రః-1)

సుముద్రాయ వయునాయ సింధున్నాం పతయే నమః | నదీన్నాగ్ం సర్వసాం
పిత్రే జహుతా విశ్వకర్మణే విశ్వాం హోమ మర్యగ్ం హవిః || (ఇతి నమస్కృత్య||
(అని సముద్రమునకు నమస్కరింపవలెను.)

రత్నహరీతక సహితాని యజ్ఞప్రవీతాని సింధో ప్రక్షిప్య || (రత్నహరీతక
పలసహితములగు యజ్ఞప్రవీతములను సముద్రమునందు సమర్పింపవలెను.)

శ్లో|| పిప్పలాదాత్మముత్పన్మే కృత్యై లోకభయంకరే |

పాషాణం తే మయాదత్త మాహారార్థం ప్రకల్ప్యతామ్ ||

ఇతి పాషాణం సింధో ప్రక్షిప్య - ప్రార్థయతే || (అని పాషాణమును
సముద్రమునందు పడువైచి, దిగువ విధముగా ప్రార్థింపవలయును.)

శ్లో|| విశ్వాచీ చ ఘృతాచీ చ విశ్వయోనే విశాంపతే |

సాన్నిధ్యం కురు మే దేవ సాగరే లవణాంభసి || 1

శ్లో|| త్రితల్యత్ర్యక మీశానం నమో విష్ణుముమాపతిమ్ |

సాన్నిధ్యం కురు మే దేవ సాగరే లవణాంభసి || 2

1. పూర్తి శ్లోకపారమును పుట సంఖ్య 356లో చూడము.

శ్లో॥ నమస్తే విశ్వగుప్తాయ నమో విష్ణురపాంపతే ,
నమో జలధిరూపాయ నదీనాం పతయే నమః ॥ 3
ఇతి నమస్కార్య (అని ప్రార్థనపూర్వకముగా నమస్కారింపవలెను.)

శ్లో॥ సమష్ట జగదాధార! శంఖచక్ర గదాధర! ,
దేవ! దేహి మమానుజ్ఞాం తవ తీర్థనిషేవణే ॥
ఇత్యనుజ్ఞాం స్వీకృత్య ॥ (అని స్నానము చేయుటకై వినయముతో
సముద్రుని అనుమతిని స్వీకరింపవలెను.)

(మంత్రః-2)

అగ్నిశ్చ యోని ర్తనిలశ్చ దేహో రేతోఽధవా మృత్యురమృతస్వనాభిః ।
వీతచ్ఛుభం పాండవసత్యవాక్యం శ్రుత్వాత్ వగ్గాహేత పతిం నదీనామ్ ॥

(అని పరించి)

తతః స్నాత్వా ॥ అనంతరము స్నానము చేసి,
“అపోహిష్టామయోభువ” - ఇతి తిస్యాభిః, “హిరణ్యవర్ణా” ఇతి
చతస్యాభిః” పవమానస్మివర్జన” - ఇత్యేతే నానువాకేన చ స్నాయాత్ ॥⁽¹⁾
(అనగా - “అపోహిష్టా” అను (3) మంత్రములచేతను, “హిరణ్యవర్ణా” అను
(4) మంత్రములచేతను, “పవమానస్మివర్జన” అను అనువాకముచేతను
స్నానము చేయవలయును.)

అచమ్య । ప్రాణానాయమ్య ॥ (స్నుత్వాచమనము చేసి ప్రాణాయామమును
చేయవలెను.)

వివంగుణ ప్రీత్యర్థం సింధుస్నానాంగ అర్ఘ్యప్రదానం కరిష్యే ॥
(అని సంకల్పించి)

- ఈ మంత్రములు అన్నియును స్నానప్రకరణమున పూర్తిపారము ఇచ్చియుండుటవలన
ఇచట కేవలము ఉటంకింపబడినది. పూర్తిపారమునకై పుట సంఖ్య 65, 66లను
చూడుము.

శ్లో॥ సర్వరత్నోద్ధవ! శ్రీమన్! సర్వరత్నకరోయతః ।

సర్వరత్న ప్రదాతస్యం గృహణార్థ్యం మహాదధే ॥

ఇత్యర్థం దత్యా ॥ (అని రత్నాకరుడైన సముద్రునకు అర్థము నీయవలెను.)

ఉదకాంతరేణాచమ్య । ప్రాణానాయమ్య ॥ (అని వేరేనీటితో ఆచమనము చేసి ప్రాణాయము చేయవలెను.) ఏవంగుణ ప్రీత్యర్థం సింధుస్న్యనాంగ పిప్పులాది తర్వణం కరిష్య ॥ (అని సంకల్పించి, తూర్పుముఖముగా ఉండి, దేవతీర్థముద్వారా సవ్యముతో దేవతర్వణ రీతిగా⁽¹⁾ తర్వణము చేయవలెను.)

శ్లో॥ పిప్పులాదం వికణ్యం చ కృతాంతం జీవనే(కే)శ్వరమ్ ।

వసిష్టం వామదేవం చ పరాశరమపాంపతిమ్ ॥ 1

శ్లో॥ వాల్మీకం నారదం చైవ వాలభిల్యం ప్తుభైవ చ ।

వలం నీలం గవాక్షం చ గవయం గంధమాదనమ్ ॥ 2

శ్లో॥ జూంబవంతం హానూమంతం సుగ్రీవం చాంగదం తథా ।

మైందం చ ద్వివిదం చైవ వృషభం శరభం తథా ॥ 3

శ్లో॥ రామం చ లక్ష్మీణం చైవ సీతాం చైవ యశస్వినీమ్ ।

ఏతాం స్తు తర్వయే ద్విద్వాన్ జలమధ్య విశేషతః ॥ 4

శ్లో॥ ఆఖ్యాప్తంబపర్యంతం యత్క్రించిత్ సచరాచరమ్ ।

మయా దత్తేన తోయేన తృప్తిమేవాభిగచ్ఛతు ॥ 5

తర్వణ విధానము

1. పిప్పులాదం తర్వయామి	5. వసిష్టం తర్వయామి
2. వికణ్యం తర్వయామి	6. వామదేవం తర్వయామి
3. కృతాంతం తర్వయామి	7. పరాశరం తర్వయామి
4. జీవనే(కే)శ్వరం తర్వయామి	8. అపాంపతిం తర్వయామి

1. దేవతర్వణవిధానమును పుటసంఖ్య 134, 287నందు చూడుము.

9. వాల్మీకిం తర్వయామి	19. సుగ్రీవం తర్వయామి
10. నారదం తర్వయామి	20. అంగదం తర్వయామి
11. వాలభిల్యాన్ తర్వయామి	21. మైందం తర్వయామి
12. నలం తర్వయామి	22. ద్వివిదం తర్వయామి
13. సీలం తర్వయామి	23. వృషభం తర్వయామి
14. గవాక్షం తర్వయామి	24. శరభం తర్వయామి
15. గవయం తర్వయామి	25. రామం తర్వయామి
16. గంధమాదనం తర్వయామి	26. లక్ష్మణం తర్వయామి
17. జాంబవంతం తర్వయామి	27. సీతాం తర్వయామి
18. హనూమంతం తర్వయామి	28. యశోనీం తర్వయామి

ఇతి తర్వయిత్వా ॥ అని ఒక్కక్రమికి రెండేసిమార్లు తర్వణము చేయవలయును.)

శ్లో॥ ఆభ్రహ్మస్తంబపర్యంతం యత్క్రించిత్ సచరాచరమ్ ।
మయా దత్తేన తోయేన తృప్తిమేవాభిగచ్ఛతు ॥
ఇత్యంజలిం దద్యాత్ ॥

స్నానానంతరం “శుభ్రవస్త్రపరిధానవిధిః” స్నానప్రకరణే ద్రష్టవ్యః ॥
యథాశక్తి గోదానాదికం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ॥ (స్నానము చేసిన పిమ్మట
శుభ్రవస్త్రమును ధరింపవలయును. ఈ విధిని గురించి పుటసంఖ్య 97లో
చూడవచ్చును. అనంతరము యథాశక్తి గోదానాదికము బ్రాహ్మణునకు
ఈయవలయును.)

॥ ఇతి సముద్రస్నాన విధిః ॥